בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום **ב'**, **ד'** ב**טבת** תשס"ג (**9** ב**דצמבר**)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"דע מאין באת..." [המאה ה**שלישית** לספירה הנוצרית]

לאחר מאה שנות פריחה ושגשוג, שמבחינות רבות הגיעו בהן הקיסרות הרומית לשיאה, באו ימים של משבר ואנרכיה צבאית, שמאפייניהם העיקריים הם חילופים תכופים של השליטים (24 קיסרים שלטו ברומא בשנים 235- 284), מלחמות מבית ומחוץ ומשבר כספי חריף. על רקע זה, מספר אירועים חשובים בעולם היהודי במאה ה- 3 למניינם [201- 300]:

= בשנת 212 החליט הקיסר קַרַקַלָה להעניק אזרחות רומית לכל נתיני האימפריה, למעט העבדים והעניים המרודים.חולקו מעתה תושבי הערים לשני מעמדות – הנכבדים והשפלים – בהתאם להיקף רכושם. הנכבדים, שנטלו חלק בהנהגת הערים, היו ערֵבים בגופם ובממונם לתשלומי המסים ולשירותים שהטילה המלכות. כדי להתחמק ממינוי לתפקיד ציבורי, עזבו רבים מבעלי הרכוש את הארץ. הסנהדרין גילתה הבנה והתירה ליהודים, שהוטל עליהם תפקיד במועצת העיר, לעזוב את ארץ-ישראל.

= ולעומת זאת, ... כמעט 100 שנה לאחר דיכוי מרד בר-כוכבא ולאחר הפיכת **ירושלים** לעיר הלניסטית **איליה קפיטולינה**, הצליחו היהודים לחזור ולהתיישב בעיר. איסור ההתיישבות בעיר, שהוטל על היהודים בימי הקיסר אדריאנוס, לא בוטל, אבל שליטי העיר העלימו עין ונתנו ליהודים להגיע לירושלים. בתלמוד מסופר על חבורה מתלמידיו של רבי מאיר, שחיו בירושלים במאה השלישית וכונו "**קהלא קדישא דירושלים**". במקורות אחרים הם מכונים "עדה קדושה", על שום שהיו מחלקים את יומם שליש ל**תורה**, שליש ל**תפילה** ושליש ל**מלאכה**.

= בתחילת המאה השלישית החל תהליך האורבניזציה של ארץ-ישראל. ערים רבות הוקמו באותן שנים, ובהן **בית גוברין**, **לוד**, **אמאוס**, אונופוליס (=**אונו**) ומקסימיאנופוליס שבעמק יזרעאל. הערים היו כולן הלניות, והקמתן שינתה את פני החברה והכלכלה בארץ. למעמד העירוני היו יתרונות רבים, וחלק מן היישובים פנו ביוזמתם לשלטונות הרומיים וביקשו לקבל מעמד של עיר. השלטון המקומי בעיר זכה לאוטונומיה מסויימת, והיה אחראי לגביית המסים ולהענקת שירותים שונים למלכות. מרבית הערים בארץ אוכלסו בעיקר על-ידי נוכרים, אולם בחלק מהן, למשל בעיר **לוד** ובעיר **אונו**, היה רוב יהודי גדול. גם היהודים העדיפו לעתים להפוך את יישובם לעיר, אף-על-פי שהפוליס נתפסה כעיר אלילית-רומית. היהודים אכלסו ערים רבות בעיקר ב**גליל**, שנחשב אזור יהודי. רוב התושבים ב**ציפורי**, ב**טבריה** וב**כפר נחום** היו יהודים. רבים התיישבו בערים הצפוניות **צור** ו**צידון**, שמהן ייצאו חקלאי הגליל את תוצרתם לחו"ל.

= תקופת נשיאותו הארוכה של **רבי יהודה הנשיא** עמדה בסימן הידוק הקשרים עם הנציב הרומי שישב בקיסריה. בתקופת שלטונו של הקיסר סוורוס אלכסנדר, שהיה נוח ליהודים, הצליח נשיא הסנהדרין להרחיב בהרבה את הסמכויות המשפטיות של המוסד. רבי יהודה

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני**

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום **ב'**, **ד'** ב**טבת** תשס"ג (**9** ב**דצמבר**)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

נחשב מקל בהלכה וביקש לצמצם את הפסיקות החמורות שנקבעו בדורות הקודמים.
תשומת לב מיוחדת הקדיש לחינוך ולתלמוד התורה... [על כך, מחר...] [ואלה תולדות ...2000]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה."[תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל